

Talousvaliokunta Eduskunta

Asia: HE 37/2025 vp

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi biopolttoaineista, bionesteistä ja biomassapolttoaineista annetun lain muuttamisesta ja uusiutuvien polttoaineiden käytön edistämisestä liikenteessä annetun lain 7 §:n 7 momentin kumoamisesta

Ympäristöministeriöllä ei ole huomautettavaa esitysluonnoksen pääasialliseen sisältöön. Ympäristöministeriö haluaa kuitenkin korostaa joitakin REDIII direktiivin kansalliseen toimeenpanoon liittyviä näkökohtia koskien erityisesti metsäbiomassan kestävyyskriteereitä, ml. yhtymäkohdat maankäytön, maankäytön muutoksen ja metsätalouden EU velvoitteeseen, eli LULUCF-asetukseen.

Uusiutuvan energian direktiivin päivityksen yhtenä tavoitteena oli ratkaista REDII:ssa tunnistettuja biomassan käyttöön liittyviä kestävyysaasteita siten, että direktiivi omalta osaltaan toteuttaa EU 2030 ilmastotavoitteen saavuttamista, eli vähintään 55 prosentin nettopäästövähennystä vuoteen 2030 mennessä. Ympäristöministeriö toteaa, että EU:n ja muiden toimijoiden pyrkimykset siirtyä fossiilisista energianlähteistä uusiutuvaan energiaan ovat kasvattaneet biomassan energiakäytöstä peräisin olevia hiilidioksidipäästöjä. Lisääntyvän metsäbiomassan käytön, ja bioenergian käytön osana sitä, on tunnistettu aikaansaavan hiiltä sitovien nielujen pienenemisen, joka pahimmillaan aikaansaa ilmakehän hiilidioksidipitoisuuden lisääntymisen useiksi vuosikymmeniksi, jopa vuosisadoiksi.

Päivitetytkään uusiutuvan energian biomassan kestävyyskriteerit eivät näitä tunnistettuja negatiivisia ilmasto- ja luontovaikutuksia estä täysimääräisesti ja tämä tulisi huomioida direktiivin kansallisessa toimeenpanossa, erityisesti koskien seurantajärjestelmiä, jotta kokonaisvaikutuksista saadaan riittävän kattava kuva.

EU:n ilmasto- ja energialainsäädännön laskentasääntöjen mukaan biomassan polttamisen aiheuttamat CO₂- päästöt pyritään huomioimaan maankäyttösektorilla ja ne lasketaan esimerkiksi päästökaupassa nollapäästöisiksi, eikä niistä tarvitse palauttaa päästöoikeuksia mikäli kestävyyskriteerit täyttyvät. Direktiiviin 29 artiklaan lisättiin uudet 7 a ja 7 b artikkelit, jotka liittyvät jäsenvaltioiden yleisemmän tason metsäbiomassan käyttöön. Uuden 7 a artiklan mukaan biopolttoaineiden, bionesteiden ja biomassapolttoaineiden tuotannon kotimaisesta metsäbiomassasta on oltava johdonmukaista jäsenvaltioiden Euroopan parlamentin ja

neuvoston asetuksen (EU) 2018/841 (LULUCF-asetus) 4 artiklassa vahvistettujen velvoitteiden ja tavoitteiden kanssa sekä niiden politiikkojen ja toimenpiteiden kanssa, jotka jäsenvaltiot ovat kuvailleet toimitetuissa yhdennetyissä kansallisissa energia- ja ilmastosuunnitelmissaan. Ympäristöministeriö toteaa, että Suomen maankäyttösektorin päästöjen ja nielujen kehitys vaarantaa sekä EU LULUCF asetuksen velvoitteiden että kansallisen vuoden 2035 hiilineutraaliustavoitteen saavuttamisen. Kasvihuonekaasuinventaarion vuoden 2023 ennakkoluvun mukaan Suomen maankäyttösektori tuotti noin 12 miljoonan hiilidioksidiekvivalenttitonnin nettopäästön. Tämä on merkityksellistä lain 10 a § kolmannen kohdan vaatimuksen valossa, että tulee esittää näyttöä siitä, etteivät raportoidut maankäyttösektorin päästöt ylitä poistumia. Ympäristöministeriö pitää perusteltuna lakiin tältä osin esitettyä lisäystä, mutta toteaa, että EU LULUCF asetuksen Suomelle asettama velvoite laskennallisten päästöjen ja poistumien tasapainosta koskee vain ensimmäistä kautta (vuodet 2021-2025). Lisäksi velvoite ei ole kasvihuonekaasuinventaarion raportointien lukujen mukainen, vaan LULUCF asetuksen maankäyttöluokkiin ja tilinpitosääntöihin perustuva laskennallinen tarkastelu. Toisella kaudella (vuodet 2026-2030) vuoden 2030 velvoite nykyisillä KHKI luvuilla on tuottaa enemmän poistumia kuin päästöjä. Tältä osin lakiluonnoksen 10 a § kolmatta kohtaa tulisi päivittää. Lisäksi laissa olisi hyvä selventää, onko tilanteella, jossa LULUCF asetuksen velvoitteita ei valtion tasolla saavuteta vaikutusta maatalouden riskiperustaiseen arviointiin, tai mahdollisesti jopa toiminnanharjoittajiin, esimerkiksi jouduttaessa siirtymään alue-, tai eräkohtaiseen tarkasteluun.

Kestävyyssuhteiden nk. kiellettyjen alueiden laajentaminen koskemaan metsäbiomassaa tarkoittaa, ettei metsäbiomassaa lueta kestäväksi energianlähteeksi, jos se on peräisin esimerkiksi aarniometsistä/vanhoista metsistä, tai turvemaalta, jonka kuivatus on tapahtunut tammikuussa 2008 tai sen jälkeen. Tämä asettaa uuden vaateen maatalouden riskiperustaiselle arvioinnille ja sen suhteesta hankinta-alueen kestävyys arviointiin erityisesti koskien bioenergian hankinnan seurantajärjestelmiä, mikä tulisi huomioida lakiluonnoksessa. Nykyisellään toimijoilla ei ole välttämättä tietoa saatavilla esimerkiksi ojitetun alueen ojituksen toteutusajankohdasta. Ympäristöministeriö katsoo perustelluksi vaatia toiminnanharjoittajan pystyvän osoittamaan metsäbiomassan kestävyys myös eräkohtaisesti, jos maatalous asiaan liittyy merkityksellistä epävarmuutta.

Ympäristöministeriö pitää tärkeänä, että uusiutuvien polttoaineiden raaka-ainepohjaa muutettaessa kansallisessa vaikutusten arvioinnissa katetaan myös vaikutukset sekä maaperään että epäsuoraan maankäyttöön riittävällä tavalla. Ympäristöministeriö haluaa tässä yhteydessä tuoda esille, kuinka raaka-ainepohjaa koskevat luokitukset ovat monesti monimutkaisia ja esimerkiksi teollisen toiminnan sivuvirtoina syntyvien raaka-ainejakeiden

määrittelemisen tähteen tai jätteen ei ole ongelmallista. Myös sähköpolttoaineiden (RFNBO) kestävyden määrittäminen vaatii epäsuorien maankäyttövaikutusten huomiointia. Vaikutusten todentaminen esimerkiksi viljelysmaan käytön osalta, tai maaperän orgaaniseen ainekseen ovat haastavia ja siksi näiden kytkeminen ylipäättään biopolttoaineisiin voidaan katsoa luovan merkityksellistä epävarmuutta käytetyn biopolttoaineiden kestävyden todentamiseen. Tämä edelleen tukee ajatusta seurantajärjestelmien kehittämistä, mikä tulisi ottaa lakiluonnoksessa huomioon.